

חק לישראל – פרשת בשלח יום ה'

נביא – שופטים פרק ד' כ'–כד'

(כ) וַיֹּאמֶר אֵלָיָה עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבוֹא וּשְׂאֵלָךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֶּה אִישׁ וְאָמַרְתָּ אָיִן: (כ) וְאָמַר לֵה קוֹמִי בַתְּרַע מִשְׁכַּנָּא וְיֵהי אִם אֲנִשׁ יִיתִי וּשְׂאֵלְנִיךְ וַיֹּמַר הָאִית כַּא גְּבֵרָא וְתִימְרִין לֹא:

(כא) וַתִּקַּח יָעֵל אִשֶּׁת חֶבֶר אֶת יְתֵד הָאֹהֶל וְתָשִׂם אֶת הַמַּקְבֵּת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בְּלֹאט וַתִּתְקַע אֶת הַיְתֵד בְּרַקְתּוֹ וַתַּעֲנַח בְּאַרְצָךְ וְהוּא נִרְדָּם וַיַּעַף וַיָּמָת: (כא) וְנִסִּיבַת יָעֵל אֶתְּ חֶבֶר יֵת סַכַּת מִשְׁכַּנָּא וְשׁוּיָאֵת יֵת אַרְזַפְתָּא בִּידָהּ וְעַלְתָּ לֹתְיָה בְּרוֹז וְנִקְיִשֵׁת יֵת סַכַּתָּא בְּצַדְעִיָּה וְנַעֲצַת בְּעַרְעָא וְהוּא דְמוֹךְ וְאַשְׁתַּלְהִי וּמִית:

(כב) וְהִנֵּה בָרַק רָדַף אֶת סִיסְרָא וַתַּעֲצָא יָעֵל לְקַרְאָתּוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לָךְ וְאַרְאָךְ אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר אָתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֵא אֵלָיָה וְהִנֵּה סִיסְרָא נֹפֵל מֵת וְהַיְתֵד בְּרַקְתּוֹ: (כב) וְהָא בַרַק רָדַף יֵת סִיסְרָא וְנַפְקַת יָעֵל לְקַדְמוֹתֶיהָ וְאַמְרַת לִיהָ אֵיתָא וְאַחֲזִינְךָ יֵת גְּבֵרָא דָּאֵת בְּעִי וְעַל לֹתְהָ וְהָא סִיסְרָא טְרִיף וּמִית וְסַכַּתָּא נַעֲצָא בְּצַדְעִיָּה:

(כג) וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כג) וְתִבְרַח יֵי בִיּוֹמָא הַהוּא יֵת יָבִין מַלְכָּא דְכְנַעַן קִדְם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(כד) וַתִּלְךָ יָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַלּוֹךְ וְקָשָׁה עַל יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן: (כד) וְאַזְלַת יָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲזַלָּא וְתַקְפָּא עַל יָבִין מַלְכָּא דְכְנַעַן עַד דִּי שְׁצִיאוּ יֵת יָבִין מַלְכָּא דְכְנַעַן:

רש"י

(כ) עמוד פתח האהל – זרזי עמך כדבר. ויש פותחים: 'עמוד', כמו לעמוד: (כא) יתד האהל – קבילי"ל בלע"ז, שחוקעין בארץ עם שפולי האהל לפושטו. המקבת – תי' יונתן ארזפתא, מרטי"ל בלע"ז. בלאט –

תי' יונתן כרו, חרש. ותלנח בארץ – תי' יונתן ונעלכת בארעא:

(כב) זכחתו – תי' יונתן בלדעיה, ניל"ה טימפיה"ה בלע"ז, ותחבה זכחתו ובארץ:

כתובים – משלי פרק טו' ה'–ט'

(ה) אָוִיל יִנְאָץ מוֹסֵר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יְעָרָם: (ה) שְׁטִיָּא מִסְלֵי מַרְדּוּתָא דַּאֲבוּי וְדַמְזַדְהַר בְּמַכְסְנוּתָא עֵרִימָא הוּא:

(ו) בֵּית צַדִּיק חֶסֶן רָב וּבֵת בּוֹאֵת רָשָׁע נִעְפָּרַת: (ו) בְּבֵיתָא דְצַדִּיקֵי סְגִי חִילָא וְעַלְלַתְהוֹן דְרִשִׁיעֵי תַתְעַכְר:

(ז) שִׁפְתֵי חֲכָמִים יִזְרוּ דַעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא כֵן: (ז) שְׁפּוֹתֶיהָ דְחַכְמֵי מוֹדְעִין מִנְדַעָא וְלִבְהוֹן דְסַכְלֵי לֹא כֵן:

(ח) זָבַח רָשָׁעִים תּוֹעֵבַת יְהוָה וְתִפְלֵת יִשְׂרָאֵל רְצוֹנוֹ: (ח) דְבַחְהוֹן דְרִשִׁיעֵי מִדְחַקְתִּיהָ דַּאֲלֵהָא וּבְצַלּוֹתְהוֹן דְתִרְצִיעֵי מִתְרַעֵי:

חק לישראל – פרשת בשלח יום ה'

(ט) תוֹעֵבֶת יְהוָה דָּרַךְ רָשָׁע וּמְרִידֵי עֲדָקָה יֵאָהֱבֵהּ: (ט) מרחק אלהא אורחיה דרשיעא ודררדף צדקתא נתרחם:

רש"י

(ו) בית לדיק חוסן רב – בית המקדש שזנה דוד הלדיק חוסן רב ומגדל עוז לישראל. וזבחוֹת רשע נעכרת – וזבחוֹת הכלס שהביא מנשה זה נעכרה:

(ז) שפתי חכמים יזרו לעת – יכתירו לעת כמו זר זהב. לא כן – אינו אמת:

(ח) זבח רשעים תועבה – זלוק וזלעם. ותפלת ישרים – זה משה:

משנה – מנחות פרק ב'

(א) הקומץ את המנחה לאכול שיריה או להקטיר קמציה למחר, מודה רבי יוסי בזה שהוא פגול וחיבין עליו פרת. להקטיר לבונתה למחר, רבי יוסי אומר, פסול ואין בו כרת, וחקמים אומרים, פגול וחיבין עליו פרת. אמרו לו, מה שנה זו מן הזבח. אמר להם, שהזבח דמו ובשרו ואמוריו אחד, ולבונה אינה מן המנחה:

כמו הקומץ, ואע"פ שהיא ממתירי המנחה, דקסבר ר' יוסי שאין מתיר מפגל את המתיר, שאין עבודת מתיר זה שהוא קומץ מועלת לפגל מתיר האחר שהיא הלבונה במחשבה שהוא מחשב על הלבונה בעבודת הקומץ. ורבנן אמרי ליה, כי אמרינן דאין מתיר מפגל את המתיר היכא ללא חקבע צדד מנא, כגון שני כבשי עזרת דשניהם מתירים את הלחם, ואם שחט אחד מהם על מנת לאכול את חזרו למחר שניהם כשרים. אבל היכא דחקבעו צדד מנא, כגון קומץ ולבונה שניהם בכלי אחד, מועלת מחשבת מתיר זה לפגל מתיר אחר. והלכה כחכמים:

רע"ב – (א) הקומץ את המנחה – מודה ר' יוסי שהוא פגול – משום דבעי למתני סיפא להקטיר לבונתה למחר ר' יוסי אומר פסול ואין בו כרת, מהו דתימא טעמא דר' יוסי משום דסבר אין מפגלין בחאי מתיר, כלומר שאם חשב לעבוד למחר עבודת חזי מתיר לא פיגל, והך לבונה חזי מתיר הוא, דבין הקטרת קומץ ולבונה מתירים השירים, ואפילו רישא כי חשב בהקטרת קומץ עבודת חזי מתיר היא ופליג ר' יוסי, קמשמע לן דבהא מודה. דטעמא לאו משום הכי הוא, אלא משום דאין מתיר מפגל את המתיר: מה שנה זו מן הזבח – שהשוחטו על מנת להקטיר אימורים למחר פגול: אינה מן המנחה – אינה ממין המנחה

(ב) שחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר, הקטיר שני בזיבין לאכול אחד מן הסדרים למחר, רבי יוסי אומר, אותה החלה ואותו הסדר שחשב עליו, פגול וחיבין עליו פרת, והשני פסול ואין בו כרת. וחקמים אומרים, זה וזה פגול וחיבין עליו פרת. נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים, רבי יהודה אומר, שניהם יצאו לבית השרפה, שאין קרבן צבור חלוק. וחקמים אומרים, הטמא בטמאתו, והטהור יאכל:

ואותן כבשים מתירין ומקדשים לשתי הלחם, שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת שני כבשים

רע"ב – (ב) שחט שני כבשים – של עזרת דכתיב זהו שני כבשים בני שנה לזבח שלמים,

חק לישראל – פרשת בשלח יום ה'

של לחם לאכלו למחר כלומר שאל בזמנו: אותה חלה – של שתי הלחם של עכרת: ואותו הסדר – של לחם הפנים: זה וזה פגול – שכולן נחשבים גוף אחד: נטמאת אחת מן החלות – דוקא כשנטמאת אחת משתי הלחם קודם זריקת דם הכבשים, או אחד מן הסדרים קודם הקטרת הבזיכין, הוא לאפליגו ר' יהודה ורצנו. אבל אם נטמא לאחר זריקת הדם או לאחר הקטרת הבזיכין, דברי הכל הטמא בטומאתו והטהור יאכל: שאין קרבן צבור חלוק – בגמרא מסיק ללא מקרא ולא מסברא אמרה ר' יהודה למלתיה, אלא גמרא ערוך בידו וכך היה מקובל מרבנותו שאין קרבן צבור חלוק ואם נפסל חציו נפסל כולו:

(ג) התורה מפגלת את הלחם, והלחם אינו מפגל את התורה. ביצד. השוחט את התורה לאכול ממנה למחר, היא והלחם מפגלין. לאכול מן הלחם למחר, הלחם מפגל והתורה אינה מפגלת. הכבשים מפגלין את הלחם, והלחם אינו מפגל את הכבשים. ביצד. השוחט את הכבשים לאכול מהן למחר, הם והלחם מפגלין. לאכול מן הלחם למחר, הלחם מפגל, והכבשים אינן מפגלין:

משום ללא הוזקו בתנופה עם החלות, אבל כבשים דהוזקו בתנופה עם החלות דכתיב (ויקרא כג) והגוף הכהן אותם על לחם, אימא כי מיפגל לחם ליפגלו נמי כבשים. ואי תנא כבשים, הוה אמינא התם כי מיפגלי כבשים מיפגל לחם משום דהוזקו זה עם זה בתנופה, אבל תודה ללא הוזקו אימא כי מפגל בתודה לא מפגל בחלות, כריכא:

(ד) הזבח מפגל את הנסבין משקדשו בכלי, דברי רבי מאיר. והנסבין אינן מפגלין את הזבח. ביצד. השוחט את הזבח לאכול ממנו למחר, הוא ונסביו מפגלין. להקריב מן הנסבין למחר, הנסבין מפגלין, והזבח אינו מפגל:

אותן למזבח, והואיל ויש להן מחיר, מתפגלים במחשבת חוץ לזמנו. וחכמים פליגי עליה בפרק בית שמאי במסכת זבחים (דף מד) ואמרי שהנסכים אין להם מחיר, לפיכך אין מתפגלין. ואין הלכה כר' מאיר:

(ה) פגל בקמץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקמץ, רבי מאיר אומר, פגול וחיבין עליו פרת. וחקמים אומרים, אין בו פרת, עד שיפגל את כל המתיר.

הואיל והוזקו עמו בתנופה. ושאר כבשים של עכרת, דמוספים נינהו: לאכול א' מן החלות למחר – וזמן אכילת החלות אינו אלא ליום ולילה כדין מנחה שנאמר בה כחטאת וכאשם: הקטיר שני בזיכין – לשתי מערכות של לחם הפנים כדכתיב (ויקרא כד) ושמת אותם שתי מערכות, היתה על כל מערכת כף אחת שיץ זה לצונה כדכתיב (שם) ונתת על המערכת לצונה זכה. ושתי הכפות הללו שבהם נתונה הלצונה נקראים שני בזיכים. והלצונה נקטרת כדכתיב (שם) והיתה ללחם לאזכרה. והלחם נאכל חוזמן אכילתו כל אותו שבת שמסירים אותו מהשלחן בלבד. ואם בשעה שהקטיר שני בזיכים של לצונה חשב על אחת מן המערכות

רע"ב – (ג) התודה מפגלת את הלחם – שהלחם צא בשביל התודה והוא טפל לה, ואין התודה טפילה ללחם. וכן שני כבשים של עכרת, שתי הלחם הבאים עמהם הם טפלים לכבשים, ואין הכבשים טפלים ללחם, והעיקר מפגל הטפל ואין הטפל מפגל העיקר. ואי אשמועינן תנא האי דינא בתודה ולא אשמועינן כבשים של עכרת הוא אמינא התם הוא דכי מפגל לחם לא מפגל תודה

רע"ב – (ד) הזבח מפגל את הנסכים – והשותה מהן ענוש כרת: משקדשו בכלי – לאחר ששמו אותם בכלי שרת, שהכלי מקדשן קדושת עולם דשוב אין להם פדיון: דברי ר' מאיר – דר' מאיר סבר שנסכים מתפגלים, לפי שהדם של הזבח הוא שמכסיר ומחיר

חק לישראל – פרשת בשלח יום ה'

ומודים חכמים לרבי מאיר במנחת חוטא ובמנחת קנאות, שאם פגל בקמץ, שהוא פגול וחיבין עליו פרת, שהקמץ הוא המתיר. שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר, הקטיר אחד מן הבזיכים לאכול שני סדרים למחר, רבי מאיר אומר, פגול וחיבין עליו פרת. וחכמים אומרים, אין פגול, עד שיפגל את כל המתיר. שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר, הוא פגול, וחברו כשר. לאכול מחברו למחר, שניהם כשרים:

גמרא – מנחות דף י"א ע"א

א"ר שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מאי דכתיב על המנורה הטהורה שירדו מעשיה ממקום טהרה אלא מעתה על השלחן הטהור שירדו מעשיו ממקום טהור אלא טהור מכלל שהוא טמא הכא נמי טהורה מכלל שהיא טמאה בשלמא התם כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב על השולחן הטהור מכלל שהוא טמא כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל כלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראים להם לחם הפנים ואומר להם ראו חיבתכם לפני המקום מאי חיבתכם כדרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר לשום לחם חם ביום הלקחו אלא הכא טהורה מכלל שהיא פשיטא כלי מתכות נינהו וכלי מתכות מקבלין טומאה אלא שירדו מעשיה ממקום טהרה תניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר ארון של אש ושלחן של אש ומנורה של אש ירדו מן השמים וראה משה ועשה כמותם שנאמר וראה ועשה כתבניתם אשר אתה מראה בהר אלא מעתה והקמת את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר הכי נמי הכא כתיב כמשפטו התם כתיב כתבניתם א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן גבריאל חגור כמין פסיקיא היה והראה לו למשה מעשה מנורה דכתיב וזה מעשה המנורה תנא דבי רבי ישמעאל שלשה דברים היו קשין לו למשה עד שהראה לו הקב"ה באצבעו ואלו הן מנורה וראש חדש ושרצים מנורה דכתיב וזה מעשה המנורה ראש חודש דכתיב החודש הזה לכם ראש חדשים שרצים דכתיב וזה לכם הטמא ויש אומרים אף הלכות שחיטה שנאמר וזה אשר תעשה על המזבח:

חק לישראל – פרשת בשלח יום ה'

רש"י על הגמרא

השמים בתמיה: הכא כתיב כמשפטו – משמע הלכותיו נאמרו לו: החס כתיב כתבניתם – משמע דהראוהו כמותם: חגור כמין פסיקיא – אזור כרוך אומנים שרואים לעשות מלאכה נאה חוגרין עצמן שלא יהו נגררין צבגדיהם: ראש חדש – צשעת מולד לבנה אינה נראית כי אם מעט ואינה ניכרת כלאמרינן צראש השנה (דף 97 ב) כזה ראייתם אם כזה ראייתם: שרצים – לא היה מכיר איזה טמא ואיזה טהור: הלכות שחיטה – לא היה מבין מהיכן היא מוגרמת: וזה אשר תעשה על המזבח – ועשייה תחילת זביחה (היא) וכתיב וזה אלמא הראהו באצבע:

ממקום טהרה – מן השמים הראו למשה לנגד המנורה: מכלל שהוא טמא – כלומר מקבל טומאה: בשלמא החס – גבי שולחן אינטריק לאשמועינן דמקבל טומאה משום פירכיה דריש לקיש: לנחת – שאינו מטלטל כלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה דכתיב גבי שרצים מכל כלי עץ או עור או שק (ויקרא יא) מה שק מיטלטל מלא וריקס: שמגביהין אותו – הלכך מיטלטל מלא וריקס הוא: חוס ביום הלקחו – משמע כשמסלקים היה חוס: כתבניתם – אחרון ושולחן ומנורה כתיב וכתיב אשר אתה מראה בהר אלמא הראהו: הכי נמי – דמשכן של אש ירד מן

זוהר – בשלח דף סג' ע"ב

אמר רבי יהודה, בכל יומא ויומא, מתברך עלמא מיהוא יומא עלאה, דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה. וכל יומא יהיב מיהוא ברכה דקביל בההוא יומא דיליה:

ועל דא משה אמר, איש אל יותר ממונו עד בקר. מאי טעמא. בגין דלא יהיב, ולא יזיף יומא דא לחבריה, אלא כל חד וחד שליט בלחודו, בההוא יומא דיליה. דהא לא שליט יומא ביומא דחבריה:

בגין פה, כל אינון (נ"א) אמר רבי יהודה כל יומא ויומא מתברך מההוא יומא עילאה יומא שביעאה ומתברכן כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודו וכל יומא יהיב ביומא דיליה מההוא ברכה דקביל מההוא יומא עילאה ועל דא משה אמר איש אל יותר ממנו עד בקר דהא לא שליט יומא ביומא דלאו דיליה וכל אינון) חמשא יומין שליטין ביומיהו, ואשתכח ביה, מה דקבילו, ויומא שתיתא אשתכח ביה יתיר. ואזלא הא, פהא דאמר רבי אלעזר, מאי דכתיב יום הששי, ולא אתמר הכי בכל שאר יומין. אלא הכי אוקמוה, הששי. דאזדווגא (דאזדמנא) ביה מטרוניתא. לאתקנא פתורא למלא, ובגין פה, אשתכחו ביה תרין חולקין, חד ליומיה, וחד לתקונא, בחדוותא דמלא במטרוניתא:

וההוא ליליא, חדוותא דמטרוניתא במלא, וזווגא דלהו, ומתברכאן כל שיתא יומין, כל חד וחד בלחודו. בגין פה, בעי פר נש לסדרא פתוריה בליליא דשבתא, בגין דשאר עליה ברפאן מלעילא, ובדפתא לא אשתכח על פתורא ריקניא, (וההוא ליליא חדותא דמטרוניתא במלא וזווגא דלהו) בגין פה, תלמידי חכמים דידיעין רזא דא, זווגא דלהו מערב שבת לערב שבת:

חק לישראל – פרשת בא יום ה'

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ז'

(ה) כל הנביאים כולן צוו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין שנאמר והיה כי יבאו עליך כל הדברים וגו' ושבת עד ה' אלהיך ושב ה' אלהיך וגו':

(ו) גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך ונאמר ולא שבתם עדי נאם ה' ונאמר אם תשוב ישראל נאם ה' אלי תשוב כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק התשובה מקרבת את הרחוקים אמש היה זה שנאווי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד וכן אתה מוצא שבלשון שהקב"ה מרחיק החוטאים בה מקרב את השבים בין יחיד בין רבים שנאמר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי ונאמר ביכניהו ברשעתו כתוב את האיש הזה ערירי גבר לא יצלה בימיו אם יהיה כניהו בן יהויקים מלך יהודה חותם על יד ימיני וגו' וכיון ששב בגלותו נאמר בזרובבל בנו ביום ההוא נאם ה' צבאות אקח זרובבל בן שאלתיאל עבדי נאם ה' ושמתיך כחותם:

מוסר – מלוקט

ברית הלשון וברית המעור הם מכווננים ואם ידבר דברים האסורים כמו לשון הרע ושקר ונבלות הפה וליצנות מלבד עונשו הראוי על כל דבור ודבור. עוד זאת יתירה שמשמאין אותו בלי לה ופוגם גם בברית המעור והוא לא ידע ואשם. ואוי לו אהה על נפשו כי מרעה אל רעה יצא עד שישתמש בחטא ויוסר הקדושה מתוכו ושם ינוח הסטרא אחרא. לכן יתעורר מאד ויתגבר פארי לשוב אל ה' ואף שהרבה לחטוא. אם ישוב אל ה' ימינו פשוטה לקבל שבים אליו בכל לב. וידע כי הדבר תלוי בו והבא ליטהר מסייעין אותו וכמו שאמר הכתוב (יחזקאל י"ח) כי לא אהפוך במות המת נאם ה' אלהים והשיבו וחיו:

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גר גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.